

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 11, 01103 Vilnius, tel. 8 706 63899, el. p. lygybe@lygybe.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188735591

UAB „313 architects“
ask@313.lt
jz@313.lt

2021-12-02 Nr. (21)SI-7)S-658

DĖL SPRENDIMO PATEIKIMO

Siunčiame Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus 2021 m. gruodžio 2 d. sprendimą Nr. (21)SI-7)SP-65 „Dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu UAB „313 architects“ darbo skelbime tyrimo.

PRIDEDAMA. 6 lapai.

Lygių galimybių kontrolierė

Birutė Sabatauskaitė

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU UAB „313 ARCHITECTS“ DARBO SKELBIME TYRIMO

2021 m. gruodžio 2 d. Nr. (21)SI-7)SP-65
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau vadinama – Tarnyba) 2021 m. lapkričio 3 d. buvo gauta informacija apie tai, kad socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „313 architects – architektūros studija“ (UAB „313 architects“; toliau – Bendrovė) 2021 m. spalio 27 d. buvo publikuojamas darbo skelbimas, kuriame rašoma: „313 architects išskėstomis rankomis laukia NAUJO komandos nario. Jei esi jaunas, gabus, kūrybingas ir valdai ARCHICAD, laukiame tavo CV adresu ask@313.lt“.

Pabrėžtina, kad darbo skelbime įvardijami pirmenybės amžiaus pagrindu („jei esi jaunas“) požymiai.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė 2021 m. lapkričio 11 d. sprendimu Nr. (21)SI-7 pradėjo tyrimą savo iniciatyva dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu Bendrovės darbo skelbime.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Birutė Sabatauskaitė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2021 m. lapkričio 16 d. raštu Nr. (21)SN-7)S-621 kreipėsi į Bendrovę ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar į siūlomas pareigas Bendrovėje yra priimami tik jauni asmenys; jei taip – dėl kokių priežasčių; kokio amžiaus asmenys, pasak Bendrovės, yra jauni; ar vyresnio amžiaus asmenims yra sudaromos galimybės kandidatuoti į darbo skelbime siūlomas pareigas; ar atranka į Bendrovės darbo skelbimu siūlomas pareigas jau yra pasibaigusi; jei taip – buvo paprašyta nurodyti kandidatavusių asmenų ir atrinktų kandidatų amžių; kas ir kieno iniciatyva 2021 m. spalio 27 d. socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „313 architects – architektūros studija“ išplatino darbo skelbimą.

Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą, su atliekamu tyrimus susijusią, informaciją.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2021 m. lapkričio 17 d. Bendrovės direktorius Justinas Žalys susisiekė telefonu su Tarnyba ir informuodamas, kad darbo skelbimas yra pašalintas iš socialinio tinko *Facebook*. Bendrovės direktorius telefonu nuoširdžiai atsiprašė dėl susidariusios situacijos.

2021 m. lapkričio 18 d. buvo gautas Bendrovės direktoriaus 2021 m. lapkričio 17 d. el. laiškas, kuriuo Tarnybai buvo pateikti atsakymai į Tarnybos rašte surašytus klausimus.

Bendrovės direktorius nurodė, kad darbo skelbimą rašė pats ir nuoširdžiai gailisi dėl nesusipratimo, kuris įvyko dėl „išsireiškimo klaidos“ (taip rašte). Bendrovės direktorius teigė, kad rašydamas darbo skelbimą, kreipėsi į visus, kurie jaučiasi jauni, gabūs, kūrybingi. Bendrovės direktorius nurodė, kad pats yra 40 metų amžiaus, bet tikrai jaučiasi jaunas širdyje ir šis jausmas jam yra ypač svarbus. Taip pat direktorius paaiškino, kad pažįsta daug savo amžiaus ir vyresnių žmonių, kurie yra gerokai jaunesni už daugelį šiuolaikinių dvidešimtmečių.

Bendrovės direktorius informavo, kad į siūlomas pareigas yra priimami visi asmenys – nėra ir negali būti jokio amžiaus cenzo. Pasak Bendrovės, jauni asmenys yra visi asmenys, kurie jaučiasi jauni širdyje. Priimant į darbą nėra jokių apribojimų jokioms amžiaus grupėms. Bendrovė teigė, kad gavo 8 laiškus ir kol kas nerado tinkančio kandidato. Bendrovės direktorius pranešė, kad netikrino CV atsiuntusių žmonių amžiaus – daugelyje CV amžius net nėra nurodomas.

Bendrovės direktorius atkreipė dėmesį, kad Bendrovė yra įmonė, rengianti sudėtingus, daugiausia visuomeninių pastatų, projektus. Šiam darbui reikalinga patirtis ir atsakomybė, todėl, pasak Bendrovės direktoriaus, nėra logikos ieškoti jaunų ir nepatyrusių specialistų.

Bendrovės direktorius el. laišku nuoširdžiai atsiprašė dėl susidariusio nesusipratimo. Skelbimas iš socialinio tinklo *Facebook* buvo pašalintas. Bendrovės direktorius pranešė, kad kitą kartą Bendrovė, ieškodama naujų kolektyvų narių, skelbimo tekstą įvertins atsakingiau.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė, socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „313 architects – architektūros studija“ paskelbdama darbo skelbimą, kuriame nurodė, kad ieško jaunų

asmenu, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypatingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. 25 straipsnyje nustatomas pagyvenusių žmonių teisių apsaugos principas, pabrėžiama, kad Sąjunga pripažįsta ir gerbia pagyvenusių žmonių teisę gyventi oriai ir nepriklausomai bei dalyvauti visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime. Pagal Chartijos turinį darytina išvada, kad Europos Sąjungos institucijoje pagyvenusių asmenų teisėms yra skiriamas ypatingas dėmesys.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, 3 tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Pagal skundo tyrimo metu turimą informaciją, socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „313 architects – architektūros studija“ 2021 m. spalio 27 d. buvo publikuojamas darbo skelbimas, kuriame rašoma: „313 architects išskėstomis rankomis laukia NAUJO komandos nario. Jei esi jaunas, gabus, kūrybingas ir valdai ARCHICAD, laukiame tavo CV adresu ask@313.lt“. Darbo skelbime yra nurodoma pirmenybė amžiaus pagrindu („jei esi jaunas <...>, laukiame tavo CV <...>“).

Pažymėtina, kad remiantis Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnio nuostatomis skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus.

Bendrovės direktorius informavo, kad į darbą priimami įvairaus amžiaus asmenys, t. y., nėra taikomas amžiaus cenzas. Darbo skelbime žodžiu „jaunas“, pasak Bendrovės direktoriaus, kreipėsi į visus, kurie jaučiasi jauni, gabūs, kūrybingi. Darbo skelbimas, gavus Tarnybos raštą dėl informacijos pateikimo, buvo iškart pašalintas.

Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 6 dalies nuostatas, jaunas žmogus apibrėžiamas kaip asmuo nuo 14 iki 29 metų

(įskaitytinai). Lietuvių kalbos žodyne¹ žodis „jaunas“ apibrėžiamas kaip „nedaug metų turintis, nesenas“. Nors įvairaus amžiaus asmenys gali jaustis jauni, teisine prasme ir bendrai visuomenėje įprasta prasme žodis „jaunas“ yra siejamas su nedideliu asmens amžiumi (pavyzdžiui, iki 29 metų). Dėl šios priežasties, darbo skelbime nurodant, kad darbas siūlomas jauniems asmenims, sudaroma pirmenybė amžiaus pagrindu. Tokiais darbo skelbimais vyresnio amžiaus asmenys yra atgrasomi kreiptis dėl siūlomo darbo ir yra tiesiogiai diskriminuojami amžiaus pagrindu.

Pažymėtina, kad remiantis Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 1 punkto nuostatomis tiesiogine diskriminacija nėra laikomi tokie atvejai, kai įstatymais yra nustatomi apribojimai dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Nagrinėjamu atveju darbui architekto pareigose nėra taikomi apribojimai įstatymais. Taip pat pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 7 punkto nuostatas tiesiogine diskriminacija taip pat nėra laikomi tokie atvejai, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo atveju nėra pagrindo teigti, kad architekto darbą galėtų atlikti tik tam tikro amžiaus asmenys.

Pabrėžtina, kad darbo skelbimas dėl siūlomo darbo Bendrovėje buvo iškart pašalintas. Pagal Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatas, tyrimo metu ar jį atlikęs, lygių galimybių kontrolierius gali nutraukti tyrimą, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami.

Atsižvelgiant į tai, kad darbo skelbimas tik pradėjus tyrimą iškart buvo pašalintas, Bendrovės direktorius nieko nelaukdamas susisieikė su Tarnyba, bendradarbiavo tyrimo metu ir nuoširdžiai gailėjosi, tyrimas dėl amžiaus pagrindu diskriminuojančio darbo skelbimo nutraukiamas.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostatomis Bendrovei rekomenduotina darbo skelbimuose nenurodyti pirmenybės amžiaus ar kitais pagrindais, kuriais diskriminacija yra draudžiama pagal įstatymus, o darbuotojų ieškoti remiantis objektyviais kriterijais – dalykinėmis savybėmis (patirtis, įgūdžiai ir pan.) Daugiau informacijos galite rasti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos paruoštoje atmintinėje darbdaviams: https://www.lygybe.lt/data/public/uploads/2018/01/atmintine_darbdaviams.pdf.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

¹ Prieiga per www.lkz.lt.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą dėl amžiaus pagrindu diskriminuojančio Bendrovės darbo skelbimo nutraukti, kadangi lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai nutraukti.
2. Su sprendimu supažindinti Bendrovę.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Birute Sabatauskaitė', written in a cursive style.

Birutė Sabatauskaitė